17/01/2020

Отбелязваме паметта на св. Антоний Велики

Подвижничеството е толкова древно, колкото и християнството, но подвижниците от първите векове не напущали света. Те живеели в градове и села, в семейства или насаме, а понякога и на малки групи. Монахът (или самотникът) още не познавал далечната пустиня. И по време, и по съвършенство отшелничеството получило първите си образци в лицето на преподобните Павел Тивейски и Антоний Велики.

Св. Антоний Велики се родил около 251 г. в Среден Египет. Той бил дете на заможни и благочестиви родители. Той бил на 20 години, когато починали родителите му. Те му оставили богатството си и грижата за по-малката му сестра. Нито ранната свобода, нито полученото наследство се оказали опасни за този младеж с вродена склонност към подвижничество. След като чул в храма думите на Спасителя към богатия момък: „Ако искаш да бъдеш

съвършен, иди, продай имота си и раздай на сиромаси; и ще имаш съкровище на небето; па дойди и върви след Мене“, (Мат. 19:21), св. Антоний раздал своето имущество. С остатъка от наследството той поверил сестра си на един девически дом и започнал подвижнически живот.

Отначало той се заселил в една изсечена в скалите египетска гробница, където го посетили първите изкушения. Най-напред това било съжалението за света, за оставеното богатство, за любимата сестра. След това дошло жилото на плътта – най-силното оръжие на дявола против юношите. Но мисълта за Христа и за вечните мъки подкрепяли Антоний и Господ му помагал да побеждава врага на човешкото спасение. За пръв път му се явил „дракон“ във вид на жалък и немощен черен отрок, който нарекъл себе си „дух на блуда“ и се признал за победен. Но това било само началото на онази страховита борба с демоните, която продължила доста време.
Юношата Антоний засилил да крайност суровостта на своето въздържание. Той не спял по цели нощи и не приемал храна по няколко дни, защото бил убеден, че „силата на духа укрепва, когато слабеят наслажденията на тялото“.

Приятелят, който му носел хляб и вода, веднъж го намерил на земята пребит и го пренесъл в църквата за погребение. Но Антоний се свестил и отново се върнал на това особено полесражение за нови изпитания. През нощта се чул страшен шум. Изглеждало като да се срутват стените, а през отвора се втурнал орляк от всевъзможни гадове и зверове: змии, аспиди и скорпиони, лъвове и леопарди, вълци, мечки и бикове. Всички те застрашително напирали към Антоний и му нанасяли тежки рани. Легнал на земята, подвижникът се надсмивал над безсилието на своите врагове: „Ако бяхте силни, нямаше защо да бъдете много!“ И изведнъж всичко изчезнало. През пролуката на тавана той бил осветен от светъл лъч, от който раните му били излекувани. Като почувствал небесната помощ, Антоний възкликнал към Невидимия: „Къде беше Ти, благий Иисусе? Защо не се появи отначалото, за да изцериш моите рани?“ И се чул глас: „Аз бях тук, Антоний, но чаках да видя твоето мъжество. И сега, понеже храбро се бори, Аз всякога ще ти помагам и ще те направя именит по целия свят!“
По това време Антоний бил на 35 години. След това той минал от другата страна на реката Нил и живял 20 години на планината при пълно усамотение и мълчение в една изоставена постройка, като зазидал входа за влизани и излизане. На това място негов приятел идвал два пъти в годината, за да му спусне от покрива запас от хляб, без да види лицето му. Минаващите покрай чували отвътре страшен шум и гласове, но и гласа на Антоний: „Да възкресне

Бог и да се разпръснат враговете Му…“ (Пс. 67:2). Надниквайки обаче през пукнатините на стената, те не виждали нищо.

След дванадесет годишен подвиг Антоний вече постигнал душевен мир. Отсега нататък той става старец, авва – отец на множество монаси. По околните планини изникват манастири, отделни калии на пустинножители. Понякога отшелниците се събирали при своя духовен баща и слушали неговите мъдри беседи. Когато безпокойството от хората заплашвало подвижника да го лиши от неговото безмълвие, той оставял това място и потъвал в още по-далечната „вътрешна пустиня“ на много дни път от Нил. Там той живеел от труда на ръцете си, обработвайки малък оазис. Демоните го преследвали и тук със заплахи, нападения на зверове, с призраци. Но победителят не се боял от тях. Той учил на безстрашие и своите духовни чеда: „Демоните нищо не могат, те играят като на сцена, преправат лицето си и плашат децата с шума на маските си“.

Като побеждавал природата си и почти свърхчовешко подвижничество св. Антоний бил удостоен с дара на чудотворство и на прозорливост. Но като лекувал болни и прогонвал бесове, той винаги внушавал на излекуваните да въздават благодарност не на Антоний, а само на Бога.

Нему била открита във видение следсмъртната борба на душата с демоните, които препречвали пътя на душата към небето. Той видял да се възнасят към небето душата на основателя на Нитрийската подвижническа колония авва Аммун († около 356 г.). Явено му било и тайното пребиваване в пустинята на преподобни Павел Тевейски, когото той посетил в пещерата му в 341 година.

Своите умножени дарове св. Антоний щедро отдавал на Църквата. Посетил на два пъти шумната столица на Египет – Александрия. Първият път той пристигнал там в 311 г. по време на гонението, предприето от император Максимин, но Бог го запазил от мъченичество заради великата задача на монашеството. Антоний служил на изповедниците на вярата по рудници и тъмници, а след това, придружен от бедуини, се отдръпнал на три дни път в пустинята, както съобщава това Блажени Йероним. По молбата на самия св. Атанасий Велики Антоний посетил Александрия в 335 година, за да помогне в борбата срещу нестихналото и след Никейския събор арианство.

Появата на великия подвижник в столицата направила необикновено впечатление. Дори езичниците и жреците се тълпели да видят Божия човек и мнозина искали да се докоснат до него. Той не само сразявал еретиците, но върнал в християнството и мнозина езичници. Неукият и безкнижен старец с мъдро и властно слово бранил своята вяра от надменните езически философи, с които могълда говори само чрез преводачи, понеже не владеел официалните езици /гръцки и латински/, а само египетски. Той, неграмотният, водил кореспонденция с Константин Велики и с неговите

синове, като защититл своя приятел св. Атанасий от клеветите на неговите врагове. Св. Антоний бил строг към несправедливите съдии и умеел да им напомни за Страшния съд и за техния дълг да бъдат милостиви и справедливи.

– Не изпадайте в страх, когато слушате за добродетелта – казвал преподобни Антоний Велики. – Тя не е далеко от нас, не се създава извън нас. За да се обучават в словесните науки, елените предприемат далечни пътешествия, преплават морета, а ние нямаме нужда да отиваме далеко заради Царството небесно или да преплаваме морета заради добродетелта. Господ е казал „Царството Божие е вътре във вас“. Ето защо добродетелта се нуждае от нашата воля.

– Потребни са ни силна молитва и подвизи, за да приемем от Св. Дух дара да различаваме духовете и да познаваме демоните. Те се осмеляват да поставят на всички християни и особено на трудолюбивия монах съблазни чрез лукави помисли, стараят се да ги уплашат чрез несъществуващи призраци и да ги измамят с коварно многословие. Но не трябва да се боим от тях, защото те са безсилни и не могат да сторят повече от това – да плашат. Не е трудно да се разпознава присъствието на ангелите от това на демоните: видението на светиите бива несмутимо и е придружено с радост, а демоните създават вътрешна тревога. Много пъти демоните са ме облажавали, за да се възгордея, но аз ги заклинах в името Господне.

– Никой, който не е победил изкушенията, не може да влезе в Царството небесно.

– Който кове парче желязо, обмисля отначало какво иска да направи от него – коса, нож или брадва. Така и ние сме длъжни да мислим към каква добродетел се стремим, за да не се струдим напразно.

– За да не изпаднем в безгрижие, нека си спомняме думите на светия апостол „всеки ден умирам“. Когато ставате от сън, помислете си, че няма да доживеете до вечерта. Когато си лягата, помислете си, че може би няма да видите разсъмването на деня. Този, който всеки ден се приготвя за смъртта, ще се предпази от грях.

Преподобни Антоний Велики преживял до 105-годишна възраст, като запазил телесното си здраве и сила. Почувствал близостта на своя край, той завещал да го погребат тайно, за да не узнаят людете за неговия гроб. Небесна радост озарила лицето му, когато дал последно благословение на двамата

ученици, останали докрай при него. Той починал на 17 януари 356 година.
dobrotoliubie.com